

En la mort de Paul Badura-Skoda

Des del passat 25 de setembre, dia en què vam conèixer la trista notícia de la mort de Paul Badura-Skoda, han proliferat a la premsa i a les xarxes socials les necrològiques que volen retre homenatge a l'immens artista que va ser.

Grandíssim pianista, Badura-Skoda era un dels màxims especialistes de la interpretació historicista de Mozart i Haydn, però també de Bach, Beethoven, Schubert, Chopin i Brahms, tant amb instruments d'època com moderns: adorava els Stein tant com els Bösendorfer. Musicòleg erudit, va escriure llibres cabdals, com *L'art de jouer Mozart au piano*, *L'art de jouer Bach au clavier* o *Les 'Sonates pour piano' de Ludwig van Beethoven*. Badura-Skoda va ser, a més, un extraordinari pedagog, que va impartir cursos de perfeccionament arreu del món, del Mozarteum de Salzburg a la Universitat de Wisconsin.

Però

avui, aprofitant i agraint la invitació de la «Revista Musical Catalana» per redactar aquestes línies, jo voldria recordar l'home, la persona entranyable que vaig conèixer i alguns dels moments que vaig tenir la sort de compartir amb ell.

Recordo,

primer, aquell curs d'estiu a Santander, a final dels anys vuitanta, quan jo era només una joveníssima *pianiste en herbe*, acabada de sortir del conservatori; aquelles classes prodigioses que van obrir davant meu un món fins llavors desconegut; aquell llibre fascinant –*L'art de jouer Mozart au piano*– que em vaig emportar cap a casa i que tinc ara davant meu, obert per la pàgina que conserva la seva afectuosa dedicatòria, un llibre que vaig estudiar a fons durant els mesos següents i que va canviar profundament la meua comprensió de la música de Mozart.

Recordo

tots els altres cops que el vaig veure, sobretot quan venia a tocar a Barcelona. Tinc especialment gravada a la memòria la novena edició del Festival de Música Antiga organitzat per la Fundació Caixa de Pensions –així s'anomenava en aquella època–, durant la qual Badura-Skoda va mantenir una

interessantíssima trobada amb el públic que vaig ressenyar extensament a la desapareguda revista «Monsalvat».

Recordo

també -i rellegeixo ara amb emoció- les dues entrevistes que li vaig fer, una per a la «Revista Musical Catalana». Quina sort vaig tenir de poder seure a parlar amb ell durant hores abordant tants temes apassionants! Badura-Skoda era tremendament generós, i no només amb el seu temps: a la seva maleta sempre hi havia lloc per una capseta de Mozartkugeln -literalment, “boles de Mozart”-, els famosos dolços austríacs embolicats en un paper daurat amb el retrat de Mozart, tan bonic que em feia pena obrir-lo per menjar-me'l...

Recordo,

amb un punt de nostàlgia -*regretter*

seria la paraula francesa que expressa a la perfecció el meu sentiment-, aquell moment en què em va plantejar la possibilitat de marxar a estudiar fortepiano amb ell, cosa que finalment no vaig arribar a fer, perquè la meua trobada amb un altre gran del piano, Luiz de Moura Castro -propiciada pel meu estimadíssim Carles Guinovart, mestre i amic, que també acaba de deixar-nos- em va fer veure que el meu veritable amor era el piano actual. Badura-Skoda, amb la seva infinita elegància, no m'ho va tenir en compte i va conservar la comunicació amb mi: de tant en tant m'arribava una postal seva, des del Tirol -on li agradava molt anar a fer vacances- o des de qualsevol altre racó del planeta, fins i tot alguna targeta nadalenca, que conservo com un tresor. Quan li vaig enviar el meu primer disc -amb la inconsciència pròpia de la joventut-, em va respondre molt afectuosament, i no només això: pels seus comentaris, tan precisos, era evident que l'havia escoltat amb atenció.

A Óbidos (Portugal), d'esquerra a dreta: Paul Badura-Skoda, Manuela Gouveia, Luiz de Moura Castro, Carme Martínez-Pierret i Pierre Réach

Més

endavant vaig tenir l'honor de coincidir amb ell a l'equip docent de diversos cursos i festivals, com la Setmana Internacional de Piano d'Óbidos (SIPO), a

Portugal, o l'Académie György Sebók i el Festival Piano aux Pyrénées, a França. Naturalment, quan m'ho permetia el meu propi horari lectiu, m'escapava a la seva aula per tal d'escoltar les seves esplèndides classes; l'extraordinari és que Badura-Skoda tenia la gentilesa de passar també, als seus moments de descans, per les classes dels altres professors, cosa que incloïa les meves. Em va donar consells excel·lents, que li vaig agrair enormement, sobre la conveniència de pausar el meu ritme, de dosificar millor la informació que l'alumne pot absorbir en un lapse de temps determinat. Vull creure que les seves indicacions, i l'edat, m'han ajudat a millorar en aquest sentit... A Óbidos, al capvespre, després de la llarga jornada de treball, ens retrobàvem tots a la bonica terrassa de la Manuela Gouveia, directora del festival, per prendre un aperitiu i xerrar tranquil·lament gaudint de les magnífiques vistes. Són moments que recordo amb profunda joia.

Badura-Skoda

era un ésser lluminós. Vitalista per naturalesa, la seva frase preferida, que repetia sovint, era *"la vie commence à 60 ans"* -la vida comença als 60 anys. Com Weissenberg, Badura parlava un castellà perfecte, tot i que amb mi, per diverses raons, acostumava a parlar-me en francès. Compartir taula amb ell -havia de ser l'esmorzar o el sopar, ja que mai dinava, per tal de poder aprofitar el dia al màxim- era una delícia: sempre tenia alguna cosa enginyosa o divertida per explicar, amb aquella gràcia seva tan especial. Li agradava explicar acudits i tenia un sentit de l'humor extraordinari. Un dia, parlant sobre la professió, em va dir, somrient amb picardia: *"Carme, la vida d'un pianista és fantàstica. Pots viatjar, veure món, allotjar-te a bons hotels, conèixer persones encantadores que et porten a sopar a bons restaurants... Només hi ha un problema: tard o d'hora, algú et vindrà a recordar que has de sortir a tocar"*. Hi havia en ell, als seus ulls, a la seva manera de parlar, una *naïveté*, un candor quasi infantil, en el millor sentit de la paraula. En realitat, tenia molt en comú amb el Mozart que tant venerava: el seu nen interior il·luminava tots els aspectes de la seva vida i del seu art.

Paul

Badura-Skoda ha estat un artista immens, i així serà recordat per tothom. Viurà també, a la meva memòria, com un dels éssers més amables, afectuosos, elegants, generosos i humils que he conegut. Fins sempre, estimat Mestre.